

Germans secrets

El *Diccionari de la literatura catalana* indica que el poeta Enric Casasses i Figueres (Barcelona, 1951) és fill d'Enric Casassas i Simó. A l'entrada anterior hi apareix la traductora Anna Casassas i Figueres (Barcelona, 1958) sense que es digui el nom del seu pare, de manera que el lector no sabrà que la traductora i el poeta, tot i no compartir l'ortografia en el cognom, són germans.

Era allà però no hi era

Quaderns Crema-Lluís Maria Todó (*El gat*, de Simenon) prefereixen escriure "no va gosar anar a prendre's el got de vi a la cuina, perquè Marguerite era allà" a "no va gosar anar a prendre's el got de vi a la cuina, perquè Marguerite hi era".

Canvi impropriedat de gènere

Salvador Oliva (*A través del mirall*, Lewis Carroll, labutxaca) diu que Alcía es pregunta què té al cap mentre posa les mans sobre un objecte pesant que li encaixa sobre el cap, i després es diu a si mateixa com és que se li ha posat sense adonar-se'n en el moment en què "se la va alçar i se la va posar sobre la falda per saber què podia ser". Se la va alçar i posar? Que no ha dit que era un objecte? Sí, és una corona, veu després, però abans d'identificar-lo encara és un objecte.

Exemple especial

Pompeu Fabra i el DIEC1 escrivien, següents, les tres accepcions de l'adjectiu *especial* –"relatiu a una simple cosa o a una espècie de coses, particular, peculiar; que es distingeix per alguna qualitat individual, no comú; limitat a un determinat camp d'acció"–; després venien els exemples. Ara el DIEC2 separa les accepcions per tal d'adjudicar-hi els exemples escaients i, en comptes de col·locar la frase "necessita un permís especial" en la primera accepció, la posa en la segona, "que es distingeix per alguna qualitat individual, no comú".

Estudi exhaustiu dels trets morfosintàctics, lèxics i fonètics de la llengua de la Vall d'ignia

"És un estudi dialectal cabdal i modèlic, un treball de referència, metodològicament impecable i de gran utilitat també per als nadius de la vall." Així presenta Vicent Beltran Calvo, professor titular de llengua catalana i gramàtica històrica de la Universitat d'Alacant, l'estudi *El valencià de la Vall d'ignia*, publicat pel filòleg Joan Giner Monfort (1981) i coeditat entre la Universitat de València i la Mancomunitat de la Vall d'ignia.

El llibre és una monografia dialectal clàssica, una descripció exhaustiva dels trets lèxics, morfosintàctics i fonètics de la llengua de Tavernes, Benifairó, Simat, el Pla de Coralls i Barx, en la qual les formes d'uns llocs són acarades amb les dels altres dins el context del valencià meridional.

La parla de la Vall d'ignia forma part del valencià meridional no alacantí, però queda sota la influència de diverses àrees: el valencià central, del qual potser pren la relativa força del perfect simple i alguns mots, i el valencià de la Costera i la Vall d'Albaida, especialment al Pla de Coralls. Alhora, presenta diversos trets coincidents amb la parla de la Marina Alta i les Illes Balears, que estan més allunyades. Les semblances amb el parlar dels pobles del sud són més importants, tot i que hi ha peculiaritats que la distingeixen de la resta de pobles de la Safor.

L'estudi parteix d'entrevistes fetes a persones de més de seixanta anys amb un nivell baix d'estudis i del buidatge d'obres escrites per autors locals.

En contra del que han de fer pensar la intensa relació històrica i de població que mantenen els pobles de la Vall d'ignia i la poca distància que els separa, són abundants les paraules que presenten variacions a les cinc localitats, com *acòdic* i *escolà*; *clotxa* i *cuçó*; *cotna* i *cornà*; *eixida* i *volada*; *tauladora* i *post*; *llagostí* i *tallacames*; *merla* i *ammerla*; *oldre* i *olorar*; *pallús* i *palluc*; *pimentó* i *pebre*; *porró* i *barral*, o *ximenera* i *fumeral*.

Pel que fa als localismes, l'estudiós adverteix que és difícil fixar-los sobretot per manca d'estudis sobre els pobles del costat. Amb la informació de què disposa li sembla que ho són *bec* (persona curta d'enteniment), *cruel* (persona molt lletja), *deng* ("colp"), *mangalúfia* ("trampa") o *arròs en forn* ("arròs al forn").

Quant als arcaïsmes, Giner Monfort sosté que s'usen o es recorden alguns mots que en el valencià general no han triomfat, com *conhortar*, *entegre* o *aidar*.

En morfologia destaquen, indica Beltran Calvo, un estudi exhaustiu del rendiment de molts sufixos, un apartat ben rigorós dels verbs velaritzats i l'existència de formes pronominals, com ara *n'ha hi hagut* i *n'ha n'hi hagut*. En l'apartat lèxic, cal remarcar la presència de mots com ara *pebre* ("pimentó"), *tomanil* ("timó", "fari-gola"), *serenato* ("ortiga") i el possible mallorquinisme *andoiar* per a indicar "anar d'ací i d'allà sense fer res de bo".

L'estudi inclou un apèndix cartogràfic fàcil de comprendre que té com a finalitat facilitar-ne la lectura al públic poc avesat als estudis lingüístics.

Un dels mapes que il·lustren l'estudi *El valencià de la Vall d'ignia*, de Joan Giner Monfort.